

Statenvoorstel nr. PS26-000158

Datum	GS-kenmerk	Inlichtingen bij	Gedeputeerde(n)
21.04.2026	2026-009439	H. Vorenkamp, H.Vorenkamp@overijssel.nl	Tijs de Bree

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

Statenvoorstel Perspectiefnota 2027

Bijlagen

- I. Ontwerpbesluit
- II. Budgettaire gevolgen van de 9e PS begrotingswijziging van de Begroting 2026 (bijgevoegd)
- III. Opbrengst traject Structurele Begroting (bijgevoegd)

Samenvatting van het voorgestelde besluit

De Perspectiefnota van 2027 is het strategische onderdeel van de Planning- en Controlcyclus van de provincie Overijssel. Met dit Statenvoorstel stellen Provinciale Staten de kaders van de Meerjarenbegroting 2027-2030 vast.

Deze Perspectiefnota is bijzonder, omdat dit de laatste Perspectiefnota is van deze bestuursperiode. In aanloop naar de Provinciale Statenverkiezingen van 2027 kijken we terug: wat hebben we bereikt en waar is nog extra inzet nodig in het laatste jaar? Tegelijk kijken we vooruit naar de belangrijkste ontwikkelingen en opgaven voor de komende jaren.

Vast onderdeel van de Perspectiefnota is de integrale afweging. Dat is het moment waarop we financiële voorstellen tegen elkaar afwegen. Met dit Statenvoorstel stellen Provinciale Staten de voorstellen en het budgettair perspectief vast.

De volledige Perspectiefnota 2027 is te vinden via '[De staat van Overijssel](#)'. Geïnteresseerden kunnen via deze webpagina doorklikken naar alle onderliggende documenten.

Inleiding en probleemstelling

Voor u ligt de Perspectiefnota 2027. Dit is een belangrijk document in de planning- en controlcyclus van de provincie Overijssel. Met deze perspectiefnota stellen wij de kaders vast voor de meerjarenbegroting 2027-2030. Deze editie is bijzonder, omdat dit de laatste Perspectiefnota is van deze bestuursperiode. In aanloop naar de Provinciale Statenverkiezingen van 2027 kijken we terug: wat hebben we bereikt en waar is nog extra inzet nodig in het laatste jaar? Tegelijk kijken we vooruit naar de belangrijkste ontwikkelingen en opgaven voor de komende jaren.

We maken deze Perspectiefnota in een tijd met veel en soms onzekere ontwikkelingen. In de wereld zorgen conflicten en spanningen voor onzekerheid, bijvoorbeeld voor de economie, energie en veiligheid. In Nederland is een nieuw kabinet gestart. Dit kabinet maakt plannen voor grote opgaven, waarbij samenwerking met provincies, gemeenten en waterschappen belangrijk is. Deze ontwikkelingen hebben ook gevolgen voor Overijssel en raken onze inwoners, ondernemers en organisaties.

In Overijssel staan we voor grote opgaven die met elkaar samenhangen. De druk op de ruimte neemt toe. Er is behoefte aan meer woningen, ruimte voor bedrijven, herstel van natuur en opwek van duurzame energie. Tegelijk zien we dat belemmeringen, zoals stikstof en een vol stroomnet, de voortgang vertragen. In het landelijk gebied komen veel opgaven samen, zoals landbouw, natuur, water en leefbaarheid. Ook vragen klimaatverandering, waterkwaliteit en de energietransitie om extra inzet en duidelijke keuzes. Daarnaast spelen economische uitdagingen, zoals een tekort aan personeel en snelle technologische ontwikkelingen.

In de afgelopen jaren hebben wij samen met Provinciale Staten belangrijke stappen gezet. Met onder andere de Omgevingsvisie, de Energievisie, het Regionaal Waterprogramma en de Participatievisie hebben we een goede basis gelegd. Tegelijk merken we dat de uitvoering vaak ingewikkeld is en niet alles zo snel gaat als we willen. Ook zijn er tijdens deze bestuursperiode nieuwe vraagstukken bij gekomen, die we ten tijde van het coalitieakkoord niet (in deze snelheid) aan zagen komen. Denk hierbij aan de groeiende aandacht voor weerbaarheid en nationale veiligheid en de beperkte capaciteit op het stroomnet (netcongestie).

De opgave in deze Perspectiefnota is daarom tweeledig. We ronden de inzet uit het coalitieakkoord verder af en versterken deze waar nodig. Tegelijk leggen we een goede basis voor de volgende bestuursperiode. Op basis van actuele ontwikkelingen benoemen we speerpunten waar extra aandacht nodig is. Zo geven we richting aan onze inzet en blijven we werken aan een leefbaar, bereikbaar en toekomstbestendig Overijssel.

Participatie samenleving

Bij de uitwerking van het beleid uit de Perspectiefnota en de genoemde speerpunten betrekken we onze inwoners op passende wijze. Dit betekent dat we participatie vormgeven conform onze participatievisie.

Budgettair perspectief

Met deze perspectiefnota presenteren we een geactualiseerd budgettair perspectief. Daarvoor hebben we allereerst autonome ontwikkelingen geïnventariseerd. Dat zijn ontwikkelingen die onontkoombaar, onvermijdbaar en onuitstelbaar zijn. Het gaat bijvoorbeeld over de ontwikkelingen rondom het provinciefonds, inflatie, maar ook nieuwe wetgeving. Dergelijke ontwikkelingen categoriseren we als 'niet-beïnvloedbaar'. Daarnaast doen wij een aantal voorstellen die een financieel beslag leggen op de vrije ruimte. Daarnaast geven we bij u aan welke ontwikkelingen in de toekomst kunnen leiden tot een financieel voorstel.

Vanaf het lopende begrotingsjaar is er een forse terugval in het Provinciefonds door een korting die sinds 2022 op de Rijksbegroting was ingeboekt. Daarop hebben we bij vorige Perspectiefnota's geanticipeerd door accresontwikkelingen niet volledig in te boeken en terughoudend te zijn met het ramen van nieuwe structurele budgetten. We merken in toenemende mate dat de groei van provinciale opgaven de begroting onder druk zet. Bij deze Perspectiefnota zetten we verschillende stappen om de begroting (structureel) op orde te houden, maar ook naar de toekomst toe lijken keuzes onvermijdelijk.

Structurele taken en middelen in evenwicht

Sinds de Perspectiefnota 2026 hebben we gewerkt aan het traject 'Structurele Begroting'. Bij deze Perspectiefnota ronden we een belangrijk deel van dat traject af. In bijlage III treft u de analyses die zijn gemaakt per kerntaak. In beeld is gebracht welke taken we - veelal meerdere jaren achtereenvolgend - uitvoeren, hoe deze taken zijn gefinancierd, wat onze wettelijke taken zijn, waar we als provincie een 'systeemrol' vervullen en welke maatschappelijke ontwikkelingen relevant zijn. Tijdens de informatiesessie op 8 april bent u hier reeds op hoofdlijnen in meegenomen. Op basis van deze analyses per kerntaak hebben we geïnventariseerd op welke beleidsterreinen sprake is van structurele taken zonder structurele middelen. Een totaalbeeld is opgenomen in de bijlage.

Bij de Perspectiefnota vorig jaar heeft u structureel € 15 miljoen gereserveerd om de taken die we al meerdere coalities met incidentele middelen uitvoeren, structureel te kunnen bestendigen. Met de gemaakte analyses ligt er een basis om daar invulling aan te gaan geven. We stellen voor de feitenbasis vast te stellen en op basis daarvan de invulling van de gereserveerde middelen bij de Begroting 2027 vorm te geven. Wij verwachten de oorspronkelijk gereserveerde middelen voldoende zijn voor een impactvolle stap om onze wettelijke taken én systeemrol meer structureel te kunnen bestendigen.

Daarmee valt € 3,3 miljoen vrij die bij de Begroting 2026 aanvullend was gereserveerd voor deze opgave. De inzet van incidentele middelen blijven in de toekomst nodig om op verschillende beleidsterreinen ook een stimulerende rol te kunnen vervullen.

Infrastructurele begroting structureel op orde

Landelijk tekent zich een duidelijke trend af: de Nederlandse infrastructuur bereikt op grote schaal het einde van haar levensduur. Dat gebeurt terwijl de omstandigheden waarbinnen het beheer en onderhoud en de vervangingen plaatsvinden fundamenteel veranderden. Voor de provincie Overijssel is dat beeld niet anders. De opgave voor het beheer, onderhoud en de vernieuwing van infrastructuur neemt de komende jaren gestaag toe.

Betrouwbare en veilige provinciale infrastructuur is cruciaal voor de maatschappelijke opgaven in Overijssel. Het is de ruggengraat van een goed functionerende economie en een prettige woon- en werkomgeving in Overijssel. De instandhouding van onze infrastructuur is dan ook noodzakelijk. Tegelijkertijd realiseren we ons dat keuzes nodig zijn om de opgave beheersbaar en betaalbaar te houden. Het vraagt om prioritering vanuit een visie op het provinciale netwerk. In een separate brief lichten we hier meer op toe.

Het kost tijd om keuzes te maken, maar we moeten ook anticiperen op de onontkoombare groeiende opgave. Tot en met 2030 verwachten we dat de kosten voor het beheer, onderhoud en vernieuwing van onze bestaande infrastructuur structureel met € 15 miljoen toenemen. We stellen voor de begroting in stappen daar naartoe te laten groeien. Een deel van de middelen (€ 5 miljoen) is per direct benodigd (voor dagelijks beheer en onderhoud en de Zwartewaterbrug) en een deel van middelen kan worden gereserveerd om stapsgewijs (€ 2,5 miljoen oplopend naar € 10 miljoen) beschikbaar te stellen als de opgave ook realiseerbaar blijkt en afwegingen zijn gemaakt, onder andere ten aanzien van het onderhoudsniveau en/of prioritering.

We stellen voor de toenemende kosten voor de infrastructurele begroting te dekken met een geleidelijke stijging van de opcenten. In totaal gaat het om een stijging van 2,2 opcenten per jaar van 2027 tot en met 2030. Het huidige opcententarief is 82,2. Daarmee komen de opcenten in 2030 uit op 91 opcenten.

Randvoorwaarden voor uitvoering en scherpste in de begroting

De afgelopen jaren is op verschillende beleidsterreinen de inzet geïntensiveerd door verschillende ontwikkelingen zoals nieuwe wetgeving en aanvullend Rijksbeleid. Daarbij wordt ook een beroep gedaan op verschillende ondersteunende en uitvoerende diensten, zoals subsidieverlening, grondzaken en bedrijfsvoering. Voor de aanvullende inzet is in het verleden geen budget beschikbaar gesteld. Die extra inzet is echter een randvoorwaarde voor het realiseren van de maatschappelijke opgaven.

We stellen voor € 1,7 miljoen beschikbaar te stellen om de ondersteunende functies weer op peil te brengen. Om tegelijkertijd voor scherpste te zorgen in de begroting stellen we voor om de inflatiecorrectie voor 2027 (2,1%) niet door te voeren op de structurele budgetten zonder contractuele verplichtingen. Met deze besparing is de aanvullende inzet te dekken.

Meer in het algemeen merken we op dat opgaven en complexiteit toenemen. Daarbij zien we een beweging dat onze werkzaamheden steeds meer 'extern gericht' zijn. Dat leidt tot een toename van de personele inzet. Tegelijkertijd zien we dat digitalisering nieuwe uitdagingen, maar ook kansen biedt. In aanloop naar de volgende coalitieperiode zal ambtelijk worden gewerkt aan handelingsperspectieven om de formatieontwikkeling beheersbaar te houden.

Ruimte voor volgende coalitieperiode

Met deze Perspectiefnota en de hiervoor genoemde voorstellen leggen we een solide financiële basis neer voor de volgende coalitieperiode. Op basis van het financiële eindbeeld bij deze Perspectiefnota, resteert er een structurele ruimte van circa € 4,8 miljoen. Daarbij is ook geanticipeerd op een mogelijk structureel negatief effect door de herverdeling van het provinciefonds. Incidenteel is er € 60 miljoen vrije ruimte in de begrotingsjaren tot en met 2030. Daarbovenop staat € 45 miljoen gereserveerd in de Algemene Reserve en is momenteel nog ruim € 70 miljoen gereserveerd voor cofinanciering.

Daarmee is ook in de volgende coalitieperiode ruimte voor (aanvullende) keuzes. Een deel van de opgaven die we nu zien vullen we nu incidenteel in, wetende dat in de volgende coalitieperiode de opgave scherper wordt en dan keuzes gemaakt kunnen worden over vervolginzet. Dat zal ook deels afhankelijk zijn van de inzet die het Rijk (al dan niet) de komende jaren zal plegen.

Financiële beeld

Na de verwerking van alle financiële ontwikkelingen en voorstellen, ziet het budgettair perspectief er als volgt uit (zie tabel hieronder). Naast de ruimte voor de volgende coalitieperiode resteert er een vrije ruimte van € 12 miljoen in de algemene reserve. De structurele vrije ruimte (2030) bedraagt € 4,8 miljoen.

Tegenover deze ruimte zijn er ontwikkelingen die nog niet direct leiden tot een financieel voorstel, maar waarbij we wel verwachten dat die in de toekomst kunnen volgen. De huidige vrije ruimte is daar dan voor nodig. Het gaat in elk geval om de volgende onderwerpen:

- Door de mondiale onrust loopt de inflatie momenteel op. We kunnen daar nu nog niet op anticiperen, maar het vraagt mogelijk aanvullende indexering (tijdelijk of structureel).
- De prijzen in de grond-, weg- en waterbouwsector zijn in grote mate afhankelijk van de prijsontwikkeling van energie. Eventueel (aanhoudende) stijgingen van energieprijzen hebben daarmee direct impact op de kosten voor het beheer en onderhoud van infrastructuur. In de huidige bijstelling van de infrastructurele begroting is daar niet op geanticipeerd.
- Met het Rijk vinden gesprekken plaats over de tariefstijgingen in het Subsiestelsel Natuur en Landschap. Afhankelijk van de uitkomsten van die bespreking zijn aanvullende middelen noodzakelijk om de tariefstijgingen op te vangen.

Bedragen x € 1.000

	Algemene reserve	2026	2027	2028	2029	2030
Ruimte structureel		18.041	13.756	9.665	9.896	4.841
Ruimte incidenteel	12.819	-18.041	-13.756	8.393	13.997	13.875
Ruimte totaal	12.819	0	0	18.058	23.893	18.716
<i>Reservering vrije ruimte</i>			45.000			

Financiële ontwikkelingen en voorstellen

In het onderdeel budgettair perspectief van de perspectiefnota hebben we alle voorstellen uitgewerkt. In dit Statenvoorstel lichten we de belangrijkste niet-beïnvloedbare mutaties en alle beïnvloedbare mutaties toe. Deze zijn ook separaat uitgewerkt in het ontwerpbesluit en de budgettaire gevolgen (bijlage 2).

Uitgangspunten budgettair perspectief

- Wij ramen conform het voorzichtigheidsprincipe alleen voor de eerstvolgende jaarschijf de structurele doorwerking van een eventuele positieve accresontwikkeling van het provinciefonds. Negatieve accresontwikkelingen verwerken we gelijk meerjarig. De raming baseren we op de laatst bekende circulaire en de meest recente economische ramingen.
- Wij ramen in lijn met de raming van de accresontwikkeling alleen de structurele doorwerking van de indexatie op de eerstvolgende jaarschijf. De indexatie baseren we op het laatst bekende indexpercentage van het lopende begrotingsjaar (HICP conform CPB) en voor het OV op basis van de OV-index.
- Wij ramen de opbrengsten uit de motorrijtuigenbelasting (MRB) op basis van de gegevens die wij van de Belastingdienst ontvangen. Bij de monitor II verwerken we eventuele mee- of tegenvallers.
- Wij ramen onze dividendinkomsten voor 60% structureel en 40% incidenteel.
- Wij ramen onze rente-inkomsten op de schatkistrekening bij het Rijk één begrotingsjaar vooruit. Deze inkomsten merken we daarmee aan als incidenteel. Het voorstel bij deze Perspectiefnota is om de inkomsten uit langjarig uitgezette leningen aan gemeenten volledig structureel te ramen.

Speerpunten, moties en overige ontwikkelingen

Ten aanzien van de beïnvloedbare mutaties maken we onderscheid tussen voorstellen die voortvloeien uit respectievelijk speerpunten, moties en overige ontwikkelingen.

Speerpunten: In deze Perspectiefnota hebben we op basis van de verschillende trends en ontwikkelingen en de ambities uit het coalitieakkoord in beeld gebracht waar we komend jaar extra aandacht aan besteden. In een aantal gevallen stellen we voor aanvullende inzet te plegen. Deze staan hieronder nader toegelicht.

Moties: De afgelopen periode is een aantal moties aangenomen, die aanleiding geven tot een inhoudelijke uitwerking en/of een financieel voorstel bij deze Perspectiefnota. Met deze Perspectiefnota geven we invulling aan de volgende moties:

- Groene boa's (onderdeel van motie 'Gezamenlijke ambities 2025'): De motie riep op om te komen met een voorstel voor een langjarige inzet. Het voorstel is hiervoor aanvullende middelen beschikbaar te stellen.
- Groenblauwe diensten ('Aanvullende financiering Stichting Groene en Blauwe Diensten Overijssel en andere landschapsfondsen'): Op basis van deze motie hebben wij reeds een brief gestuurd, waarin wij hebben aangegeven dat structurele financiering een integrale afweging vraagt. Het voorstel is de eventuele structurele invulling van groenblauwe diensten te betrekken bij de afweging omtrent de Structurele Begroting. Het betreft namelijk een langjarige activiteit die de afgelopen jaren met incidentele middelen is gefinancierd.
- Fiets ('Een tandje erbij'): De motie riep op tot versnelling van de aanleg van doorfietsroutes. Het voorstel is hiervoor aanvullende middelen beschikbaar te stellen.
- Circulariteit ('Samenwerken aan circulaire economie voor de hightech'): De motie riep op onderzoek te doen naar de stimulering van circulaire economie in het kader van high tech en hierop terug te komen bij de Perspectiefnota. De inhoudelijk invulling is opgenomen bij de speerpunten onder de opgave 'Onze economie'.
- Basisvaardigheden ('Verlenging investeringsprogramma basisvaardigheden'): De motie riep op tot een verlenging van het programma in de periode 2028-2029. Het voorstel is hiervoor in de betreffende jaren middelen beschikbaar te stellen.
- Klare taal ('Klare taal'): De motie riep onder andere op tot het gebruik van duidelijke taal. Voor de invulling van de motie is het voorstel aanvullende middelen beschikbaar te stellen.
- Vrijwilligers ('Vrijwilligers cruciaal voor Overijssel'): De motie riep op tot het komen tot vrijwilligersbeleid. Voor een invulling van het programma is het voorstel aanvullende middelen beschikbaar te stellen.

Algemene financiële ontwikkelingen

a. Accres Provinciefonds

Het accres van het provinciefonds ontwikkelt op basis van de ontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product. Daarin zit een compensatie voor indexering en volumegroei. Zoals gebruikelijk verwerken we de accresontwikkeling alleen voor het eerstvolgende jaar. Op basis van de septembercirculaire 2025 verwerken we bij deze Perspectiefnota het accres vanaf 2027. Het effect bedraagt structureel € 10,8 miljoen. Dit omvat zowel volumegroei als inflatiegroei.

b. Vrijval reservering herverdeling provinciefonds

In de begroting was vanaf het boekjaar 2026 geanticipeerd op een negatief herverdelingseffect van het provinciefonds. Met de tussenstap die voor de zomer in IPO-verband en met het Rijk is afgesproken, is er duidelijkheid over het financiële effect in 2026 en 2027. Een deel van de reservering kan in deze jaren daardoor vrijvallen. Het gaat om een vrijval van € 10 miljoen in 2026 en € 5 miljoen in 2027.

c. Indexeringen

Tegenover de hogere baten uit het provinciefonds staan extra lasten door inflatie. Voor de algemene inflatiecorrectie baseren wij ons op de geharmoniseerde consumentenprijsindex (HICP), zoals geraamd door het CPB. Deze is voor het lopende jaar geraamd op 2,1%.

In het licht van het realiseren van efficiëntie binnen de bestaande begroting kiezen wij voor een sobere indexeringsslijn. Op de budgetten waar geen contractuele indexatieverplichtingen aan ten grondslag liggen, passen wij geen inflatiecorrectie toe. De indexering wordt wel volledig doorgevoerd op budgetten met contractuele verplichtingen, waaronder de OV-concessies en langlopende samenwerkingsovereenkomsten. Per saldo bedraagt de inflatiecorrectie structureel € 4,8 miljoen.

d. CAO 2026/2027

Op basis van de verwachte loonontwikkeling voor 2026/2027 houden wij rekening met een structurele kostenstijging op de personeelslasten van € 1,1 miljoen in 2027 en € 2,9 miljoen vanaf 2028. Daarnaast is voor de jaren 2027-2030 incidenteel € 1,2 miljoen benodigd voor de verwerking van eenmalige effecten.

e. Rente leningen gemeenten (structureel)

De treasurycommissie heeft besloten een structureel renderende leningenportefeuille op te bouwen, met uitzettingen aan gemeenten met een looptijd van 10 tot 15 jaar. Op basis van de inmiddels vastgelegde leningen ramen wij de structurele rentebaten van € 3,7 miljoen in 2026 aflopend naar € 2,7 miljoen in 2030. Wij ramen uitsluitend de baten van daadwerkelijk vastgelegde leningen structureel.

f. Rentebaten (incidenteel)

Voor het saldo op de schatkistrekening bij het Rijk ramen wij de rentebaten maximaal één jaar vooruit. De rentebaten voor 2027 worden ingeschat op € 20 miljoen. Deze nemen wij incidenteel op in het budgettair perspectief. De hoogte van de rentebaten is afhankelijk van de ontwikkeling van de rente op de schatkist en de omvang van ons saldo bij het Rijk.

Overige niet-beïnvloedbare mutaties

g. Aanbesteding auto's – € 250.000 structureel

De leasecontracten van onze bedrijfsauto's worden in 2026 opnieuw aanbesteed. Ten opzichte van de aanbesteding vier jaar geleden zijn de leaseprijzen significant gestegen als gevolg van marktbrede prijsontwikkelingen. Wij verwachten daardoor een structurele kostenstijging van circa € 250.000. Het voorstel is om vanaf 2027 structureel € 250.000 beschikbaar te stellen.

h. Drones in het luchtruim van Overijssel – € 136.000 structureel

De inzet van drones neemt snel toe, onder meer voor medisch transport, hulpverlening en inspecties. Dit leidt tot een groeiend aantal aanvragen voor TUG-ontheffingen (Tijdelijk en Uitzonderlijk Gebruik), die provincies verlenen voor vluchten buiten officiële luchthavens. De wet- en regelgeving loopt achter op de technische ontwikkelingen. Alle provincies starten daarom gezamenlijk een pilot voor TUG-ontheffingen voor drones, die de kennis en ervaring oplevert voor nieuw beleid. Ondertussen blijven aanvragen gewoon doorlopen, groeit de sector door en zal het nieuwe beleid dat uit de pilot voortkomt vragen om structurele beleidscapaciteit om te worden uitgewerkt en bijgehouden. Wij stellen hiervoor vanaf 2026 structureel € 68.000 beschikbaar, oplopend naar € 136.000 vanaf 2027.

i. Kostenstijging softwarelicenties Geo/beleidsinfo – € 250.000 structureel

De kosten voor het gebruik van onze Geografische Informatie Systemen (GIS) en gerelateerde data en software voor het ontwikkelen van beleidsinformatie zijn de afgelopen jaren gestegen. Hieraan liggen meerdere oorzaken ten grondslag: er zijn hoge inflatiecorrecties door leveranciers doorberekend, licentiemodellen zijn veranderd en het gebruik van software en data is toegenomen. Het voorstel is om vanaf 2026 structureel € 250.000 beschikbaar te stellen.

j. Prijsstijging SSC ONS – € 174.000 structureel

De provincie Overijssel neemt diensten af van SSC ONS op het gebied van IT, HR en Europese aanbestedingen. SSC ONS wordt geconfronteerd met prijsstijgingen als gevolg van prijsindexaties en loonstijgingen die het indexeringspercentage van Overijssel overschrijden. Daarnaast zijn investeringen benodigd om de toegankelijkheid, betrouwbaarheid en veiligheid van informatie te waarborgen. Het voorstel is om vanaf 2027 structureel € 174.000 beschikbaar te stellen.

k. Restauratie dak Kasteel Nijenhuis – Investeringskrediet € 500.000 en € 20.000 structureel

Uit inspecties is gebleken dat het dak van kasteel Nijenhuis toe is aan een grondige restauratie. Zowel grote delen van de dakconstructie als de dakpannen dienen vervangen te worden. De benodigde werkzaamheden zijn groter dan eerder voorzien en kunnen niet uit de bestaande investerings- en exploitatiebudgetten worden gedekt. Het voorstel is om een investeringsbudget van € 500.000 beschikbaar te stellen en vanaf 2027 structureel € 20.000 te reserveren voor de bijbehorende afschrijvingslasten.

l. Toename kosten begroting IPO – € 500.000 structureel

Het IPO heeft aangegeven dat er investeringen nodig zijn in de organisatie van de vereniging. De huidige stand van de organisatie leidt volgens het IPO tot risico's en kwetsbaarheden. Op het moment van schrijven is het voorstel voor de IPO begroting nog in de maak. Het voorstel is om vanaf 2027 structureel € 500.000 te reserveren om de toenemende kosten te dekken.

m. Collectie Overijssel Historisch Centrum Overijssel – € 100.000 incidenteel

Op grond van de Archiefwet zijn Gedeputeerde Staten verplicht blijvend te bewaren archieven onder te brengen in een aangewezen archiefbewaarplaats. Collectie Overijssel vervult deze functie voor het provinciale archief en ontwikkelt zich tevens als regionale voorziening voor digitale archivering. In aanloop naar een mogelijke toetreding tot de gemeenschappelijke regeling Collectie Overijssel is een incidentele investering van € 100.000 nodig voor de inrichting van het e-depot, verdeeld over 2027 en 2028 (ieder € 50.000). Deze middelen zijn bedoeld voor voorbereidende werkzaamheden aan de digitale archiefinfrastructuur, zodat wordt voldaan aan de eisen voor duurzame digitale bewaring. Over definitieve toetreding en de structurele kostenverdeling wordt nog gesproken; naar verwachting ontstaat hierover in de tweede helft van 2026 duidelijkheid. Indien toetreding doorgang vindt, is aanvullend structureel budget nodig. Wij komen hierop terug.

n. Verhoging service- en huurkosten steunpunten RWS/RVB – € 350.000 structureel

De provincie huurt van het Rijksvastgoedbedrijf en Rijkswaterstaat een viertal steunpuntlocaties voor de opslag en het uitrijden van strooizout. RVB en RWS hebben een nieuwe kostenverdeelssystematiek ingevoerd, omdat de eerder gehanteerde prijzen niet kostendekkend waren. Na uitgebreide gesprekken en onderhandelingen is een onderhandelingsresultaat bereikt. Voor Overijssel betekent dit een kostenstijging van circa € 350.000 per jaar. Het voorstel is om vanaf 2026 structureel € 350.000 beschikbaar te stellen.

o. Verzekeringen Statenleden – € 130.000 structureel

Per 1 januari 2025 is in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers een vergoeding opgenomen voor voorzieningen voor arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden. Daarnaast zijn de vergoedingen voor Statenleden per 1 januari 2026 verhoogd. De structurele budgettaire gevolgen kunnen niet binnen het bestaande budget worden opgevangen. Het voorstel is om vanaf 2026 structureel € 130.000 beschikbaar te stellen.

p. Financiële zekerheidsstelling milieuschade – € 450.000 incidenteel

In het Omgevingsbesluit is vastgelegd dat de provincie als bevoegd gezag van bepaalde bedrijven een verplichte financiële garantie moet verlangen. Met zo'n garantie kunnen bedrijven die werken met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen aantonen dat zij over voldoende middelen beschikken om eventuele herstel- en opruimkosten te betalen. Dit is een nieuwe wettelijke taak. Het inrichten en uitvoeren hiervan vergt begeleiding. Het voorstel is om hiervoor incidenteel € 450.000 beschikbaar te stellen in 2027.

q. Hogere uitvoeringskosten RvO – ANLB 2026 en 2027 – € 900.000 incidenteel

Door de aankomende uitbreiding van het agrarisch natuurbeheer heeft RvO aangegeven dat de uitvoeringskosten voor de jaren 2026 en 2027 zullen stijgen. Op basis van de bijgestelde raming vanuit RvO moet het huidige budget worden opgehoogd. Het voorstel is om in 2026 en 2027 jaarlijks incidenteel € 450.000 beschikbaar te stellen.

r. IPO congres 2026 – € 200.000 incidenteel

Het IPO-congres is dit jaar in Overijssel en wordt door de provincie in samenwerking met het IPO georganiseerd en gefinancierd. De totale begroting bedraagt naar verwachting € 250.000 tot € 300.000. Het IPO draagt € 100.000 bij. Het voorstel is om incidenteel € 200.000 beschikbaar te stellen in 2026.

s. Dagelijks onderhoud infrastructuur – structureel € 4,17 miljoen en incidenteel € 3,4 miljoen

De laatste jaren blijven de kostenstijgingen op het dagelijks onderhoud voor infrastructuur aanhouden. Dit komt door fors gestegen eenheidsprijzen bij nieuwe aanbestedingen, krapte op de arbeidsmarkt en strengere normen. Het gaat om een scala aan activiteiten zoals dagelijks onderhoud, calamiteiten en incidentmanagement, vaarwegbeheer, inspecties en onderzoek, veiligheid en ecologie. Het voorstel is om structureel € 4,17 miljoen beschikbaar te stellen en incidenteel € 1,43 miljoen (2026) aflopend naar € 400.000 (2029) beschikbaar te stellen.

t. Reservering instandhouding infrastructuur – structureel oplopend tot € 10 miljoen

Periodiek is infrastructuur aan groot onderhoud en/of vernieuwing toe. Op basis van nieuwe meerjarenramingen die zijn gemaakt, in aanloop naar het nieuwe Beheerplan Infrastructurele Kapitaalgoederen, blijkt dat structureel € 10 miljoen aanvullende middelen nodig zijn. Zoals in dit Statenvoorstel verwoord is het voorstel om hiervoor stapsgewijs middelen voor te reserveren in de begroting en beschikbaar te stellen op het moment dat de opgave uitvoerbaar wordt geacht. Het voorstel is om een structurele reservering te doen van € 2,5 miljoen (2027) oplopend naar € 10 miljoen (2030).

u. Zwartewaterbrug – € 900.000 structureel

Voor de vervanging van de Zwartewaterbrug zijn de geraamde projectkosten op basis van actuele inzichten hoger dan eerder voorzien. Om de structurele kapitaallasten op termijn te kunnen dekken is een aanvullende reservering nodig. Het voorstel is om aanvullend structureel € 900.000 te reserveren voor de toekomstige afschrijvingslasten. De afschrijving begint pas na afronding van de vervanging, nu voorzien in 2032. De (aanvullende) reservering zetten we in het laatste jaar (2030) van het budgettaire perspectief. Zolang de vervanging nog niet is gerealiseerd valt de reservering incidenteel vrij.

v. Vloedbeltverbinding – € 1,4 miljoen structureel

Er hebben zich in het traject verschillende kostenverhogende ontwikkelingen aangediend (o.a. hogere grondprijzen en de niet eerder te voorziene aanwezigheid van glauconiet). Oorspronkelijk is voor de uiteindelijke afschrijvingslasten circa € 2,1 miljoen gereserveerd. Op basis van afschrijvingslasten over een periode van 30 jaar voor wegen en 80 jaar voor kunstwerken, conform de systematiek zoals die bij vaststelling van het PIP voor wegen eerder is toegepast, komen de afschrijvingslasten € 1,4 miljoen hoger uit. Het voorstel is dit bedrag aanvullend te reserveren en te onderzoeken of een deel van de dekking gevonden kan worden binnen het uitvoeringsprogramma mobiliteit. De afschrijving begint pas na afronding van de aanleg. De (aanvullende) reservering zetten we in het laatste jaar (2030) van het budgettaire perspectief. Zolang de vervanging nog niet is gerealiseerd valt de reservering incidenteel vrij.

Beïnvloedbare mutaties

1. Financiële voorstellen vanuit speerpunten

a. Aanvullende gebiedsgerichte maatregelen – € 8 miljoen incidenteel

Voor de gebiedsgerichte aanpak willen we aanvullende maatregelen kunnen treffen, die de gebieden in meerdere opzichten perspectief kunnen bieden. Daarbij valt te denken aan integrale gebiedsmaatregelen waarbij natuur, leefbaarheid en economie samenkomen. Eventuele Rijksmiddelen die in de gebieden terecht komen en de koppelkansen die er te maken zijn willen we optimaal kunnen benutten. Daarom zetten we ook in op het actief vinden en creëren van dergelijke kansen. We stellen voor incidenteel € 8 miljoen te reserveren binnen de Algemene reserve KvO. Voor de inzet van deze middelen volgt een separaat Statenvoorstel. Daarbij zal ook gekeken worden naar de inzet vanuit het programma Leefbaar Platteland.

b. KRW-impulsmaatregelen – € 1,88 miljoen incidenteel

De Kaderrichtlijn Water (KRW)-impuls vloeit voort uit de implementatie van de Europese Kaderrichtlijn Water. Aanvullende maatregelen zijn noodzakelijk. De voorgestelde maatregelen richten zich op verbetering van de grondwaterkwaliteit, verbetering van de oppervlaktewaterkwaliteit en aanpak van nutriënten en Zeer Zorgwekkende Stoffen in het landelijk gebied. Wij stellen voor om in totaal € 1,88 miljoen incidenteel beschikbaar te stellen en toe te voegen aan de bestaande middelen voor KRW in de Uitvoeringsreserve KvO.

c. Regionale gebiedsontwikkeling en verstedelijkingsstrategieën – € 7,5 miljoen incidenteel

Voor de woon- en bereikbaarheidsopgave wordt door het Rijk verschillende middelen beschikbaar gesteld aan gemeentelijke projecten. Om koppelkansen met het provinciale beleid te realiseren is de inzet van cofinanciering noodzakelijk. We willen inzetten op het realiseren van projecten die bijdragen aan de verstedelijkingsambities van de Overijsselse regio's. De bijdrage is nodig om publieke kosten te dekken voor fysieke maatregelen die provinciale doelen voor woningbouw, klimaatadaptatie, economie en mobiliteit ondersteunen. Wij stellen voor om € 7,5 miljoen incidenteel te reserveren binnen de Algemene Reserve KvO. Voor de inzet van deze middelen volgt een separaat Statenvoorstel. De verwachting is dat een aanzienlijk deel nodig is voor de Spoorzone Hengelo/Enschede.

d. Bouwbrigade Wonen – € 1 miljoen incidenteel

Via de bouwbrigade ondersteunen we gemeenten en andere partners met kennis en kunde bij het realiseren van de woningbouwopgave. Vanuit ons netwerk is er vraag om de inzet uit te breiden met advies en capaciteit op ecologische wetgeving, drinkwaterbesparing, stedenbouwkundige visievorming, gebiedsontwikkeling, subsidiebegeleiding en netcongestie. Wij stellen voor om incidenteel € 1 miljoen beschikbaar te stellen en toe te voegen aan de bestaande middelen voor de bouwbrigade in de Uitvoeringsreserve KvO.

e. Versnelling doorfietsroutes – € 2,5 miljoen incidenteel

Op 2 juli 2025 heeft Provinciale Staten de motie 'Een tandje erbij' aangenomen, gericht op versnelling van doorfietsroutes en verbindingen tussen hubs en doorfietsroutes. We zien kansen om projecten Zwolle-Deventer (deeltraject Zwolseweg), Hardenberg-Zwolle (deeltraject Hardenberg-Witte Paal) en Oldenzaal-Hengelo te versnellen. De landelijke subsidieregeling en de bestaande middelen voor Fiets zijn

onvoldoende om de versnelling op te vangen. Wij stellen voor om aanvullend incidenteel € 2,5 miljoen beschikbaar te stellen voor de versnelling van doorfietsroutes en toe te voegen aan de bestaande middelen voor Fiets.

f. Perspectieffonds Overijssel en Innovatiefonds Overijssel – € 20 miljoen incidenteel

Bij de Perspectiefnota vorig jaar is € 30 miljoen gereserveerd voor aanvullende inzet op de provinciale fondsen en met het oog op de ontwikkeling van het Perspectieffonds Overijssel. Het voorstel is om hiervoor aanvullend € 20 miljoen te reserveren binnen de Algemene reserve KvO.

De provinciale investeringsfondsen spelen een belangrijke rol bij het financieren van innovatieve bedrijven en projecten. Door de versnelling nadert het Innovatiefonds het einde van het beschikbare provinciale kapitaal, terwijl investeringen langer uitstaan dan oorspronkelijk voorzien. Voor de borging van de continuïteit is naar verwachting een tijdelijke aanvullende impuls van € 7,5 miljoen benodigd. Op de eventuele inzet van deze middelen komen we terug in de reguliere P&C cyclus.

Het Perspectieffonds Overijssel is bedoeld om investeringskapitaal te combineren met ontwikkelkracht voor complexe gebieds- en transitieopgaven op het gebied van economie, energie en leefomgeving. In deze Perspectiefnota reserveren we een bedrag van € 42,5 miljoen voor een eerste tranche, vooruitlopend op het definitieve oprichtingsbesluit door uw Staten. Met deze eerste tranche bouwen we een stevige investeringspijplijn op. Dit versterkt ook onze positie om private, nationale en Europese cofinanciering aan te trekken. Voor de inzet van deze middelen volgt een separaat Statenvoorstel.

g. Nationale Veiligheid en Defensie – € 400.000 structureel en € 4 miljoen incidenteel

Defensie zoekt meer ruimte voor nationale veiligheid. In Overijssel onderzoekt Defensie verschillende locaties. We willen de potentie van de Oost-Nederlandse defensie- en veiligheidsindustrie benutten, ons marktaandeel behouden en bijdragen aan een weerbare economie. Omdat wij voorzien dat deze opgave blijvend is, zijn er structurele middelen nodig voor langjarige continuïteit. De incidentele middelen zijn bestemd voor de uitvoering van het programma in de periode tot en met 2027. Wij stellen voor om vanaf 2026 structureel € 200.000 beschikbaar te stellen, oplopend naar € 400.000 vanaf 2027, en incidenteel € 4 miljoen toe te voegen aan de Uitvoeringsreserve KvO.

h. Weerbaarheid – € 400.000 structureel en € 2 miljoen incidenteel

Door de toegenomen kans op ernstig onregelende situaties zien wij de noodzaak om kritisch te kijken naar de weerbaarheid van onze provincie. Eind 2025 is een weerbaarheidsscan uitgevoerd, resulterend in concrete aanbevelingen. Het structurele deel is bestemd voor de personele basis die nodig is om weerbaarheid blijvend te borgen, waaronder een adviseur veiligheid. De incidentele middelen worden ingezet voor noodzakelijke investeringen zoals noodstroomvoorzieningen, fysieke beveiliging van bruggen en sluizen, en het op orde brengen van de crisisorganisatie. Verdere inzet is afhankelijk van de inventarisaties van aanvullende maatregelen in de komende twee jaar. Wij stellen voor om vanaf 2026 structureel € 200.000 beschikbaar te stellen, oplopend naar € 400.000 vanaf 2027, en incidenteel € 2 miljoen beschikbaar te stellen.

i. Participatie – € 800.000 incidenteel

De afgelopen jaren is aanvullende inzet gepleegd op participatie, onder meer voor de ondersteuning van externe initiatieven en de verdere positionering van participatie binnen het provinciale werk. Uit de evaluatie van het provinciale participatiebeleid blijkt dat deze aanvullende inzet ook de komende jaren nodig is om participatie verder te versterken, met name het versterken van de interne participatievaardigheden en de ondersteuning van maatschappelijke initiatieven. Het streven is om participatie uiteindelijk integraal onderdeel te laten zijn van de reguliere beleidsprogramma's. Naar verwachting is na 2030 daarom geen separate aanvullende inzet meer benodigd. Wij stellen voor om in totaal incidenteel € 800.000 beschikbaar te stellen, verdeeld over de jaren 2027 tot en met 2030.

j. Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) – € 175.000 incidenteel

Provincies werken samen aan het terugdringen van milieu- en gezondheidsrisico's van Zeer Zorgwekkende Stoffen. Via het regionale ZZS-netwerk voeren we projecten uit voor kennisopbouw en beleidsontwikkeling. Met bedrijven zijn afspraken gemaakt via omgevingsvergunningen over het vermijden of reduceren van ZZS. Om de samenwerking voort te zetten is nieuw budget nodig. Wij stellen voor om incidenteel € 175.000 beschikbaar te stellen in 2026.

k. Verdieping en actualisatie milieuverkenning – € 150.000 incidenteel

De huidige milieunota is gebaseerd op een milieuverkenning uit 2023. Ten behoeve van een robuuste onderbouwing is een actualisatie nodig. Daarbij beogen wij ook een verdiepingsslag ten opzichte van de eerdere verkenning, met name op het in kaart brengen van de cumulatie van milieueffecten op

gebiedsniveau en het structureel integreren van gezondheid als uitgangspunt bij de analyse van milieubelasting. Het voorstel is om in 2026 en 2027 jaarlijks incidenteel € 75.000 beschikbaar te stellen.

I. Ondersteunende en uitvoerende functies – € 1,725 miljoen structureel

De afgelopen jaren is op verschillende beleidsterreinen de inzet geïntensiveerd door verschillende ontwikkelingen zoals nieuwe wetgeving en aanvullend Rijksbeleid. Daarbij wordt ook een beroep gedaan op verschillende ondersteunende en uitvoerende diensten, zoals subsidieverlening, grondzaken en bedrijfsvoering. Voor de aanvullende inzet is in het verleden geen budget beschikbaar gesteld. Die extra inzet is echter een randvoorwaarde voor het realiseren van de maatschappelijke opgaven. Het voorstel is om deze ondersteunende inzet weer op peil te brengen en daarom vanaf 2026 structureel € 862.500 beschikbaar te stellen, oplopend naar € 1.725.000 vanaf 2027.

m. Toegankelijkheid provinciehuis – investeringskrediet € 250.000

Uit onderzoek van het Nederlands Instituut voor Toegankelijkheid blijkt dat verbeteringen in de Statenzaal en het provinciehuis nodig zijn op het gebied van toegankelijkheid. Een deel van de verbeteringen kan op korte termijn worden uitgevoerd; een ander deel wordt meegenomen in de meerjarenonderhoudsplanning en opgevangen binnen het beschikbare krediet voor de verbouwing. Voor de verbeteringen op korte termijn is een eenmalig investeringskrediet van € 250.000 benodigd. De bijbehorende structurele afschrijvingslasten worden binnen de bestaande begroting opgevangen en leiden niet tot een aanvullende budgettaire claim.

2. Financiële voorstellen m.b.t. moties

n. Versterken groene BOA's – € 5,16 miljoen incidenteel

Provinciale Staten heeft eind 2024 via een motie € 1,2 miljoen beschikbaar gesteld voor de versterking van groene BOA's in 2025 en 2026, met als voorwaarde om in die periode te komen tot een structurele oplossing. De handhaving in het buitengebied staat al jaren onder druk. Door een herziening van het BOA-stelsel wordt het voor kleinere werkgevers steeds lastiger om aan strenge eisen te voldoen. Er is gewerkt aan een visie op samenwerking van de groene boa's, waaruit blijkt dat terreinbeherende organisaties gefaciliteerd willen worden op het gebied van onder meer boa-aktes, werkinstructies en opleidingen. In afwachting van rijksmiddelen stellen wij voor deze uitgaven incidenteel te dekken. Hiervoor wordt in de periode 2026 tot en met 2029 incidenteel € 5,16 miljoen beschikbaar gesteld.

o. Verlenging programma Basisvaardigheden – € 2 miljoen incidenteel

De motie is tijdens het behandelen van het Statenvoorstel unaniem aangenomen en vraagt om het investeringsprogramma basisvaardigheden voor de komende vier jaar vast te stellen. Wij stellen voor om in 2028 en 2029 jaarlijks incidenteel € 1 miljoen beschikbaar te stellen voor de voortzetting van het programma basisvaardigheden.

p. Uitvoering motie klare taal – € 108.000 incidenteel

Provinciale Staten heeft de motie Klare Taal aangenomen. De uitvoering bestaat uit het oprichten van een lezerspanel van inwoners, een meldpunt voor alle schriftelijke communicatie, extra trainingen voor ambtenaren en een pilot met AI. Het voorstel is om incidenteel € 108.000 beschikbaar te stellen in 2026 voor de inzet van een projectleider.

q. Provinciaal programma vrijwilligerswerk – € 1,8 miljoen incidenteel

Het provinciaal programma vrijwilligerswerk 2026-2029 ondersteunt vrijwilligersorganisaties en biedt een beleidsoverstijgende aanpak. Het programma is ontwikkeld op basis van de motie 'Vrijwilligers, cruciaal voor Overijssel' en het Statenvoorstel Vrijwilligers in Overijssel. Het voorstel is om in totaal € 1,8 miljoen incidenteel toe te voegen aan de Uitvoeringsreserve KvO voor de uitvoering in de jaren 2027 – 2029. Als onderdeel van het traject 'Structurele Begroting' brengen we in beeld welke thema's we binnen het programma Sociale Kwaliteit van structurele financiering zouden kunnen voorzien en in hoeverre de stimulerende activiteiten structureel dan wel incidenteel gefinancierd zouden moeten worden.

3. Overige financiële voorstellen

r. Tekorten lopende vervangingsprojecten infrastructuur – € 5,9 miljoen incidenteel

Het tekort op lopende vervangingsprojecten voor wegen en kanalen bedraagt na heroverweging € 5,9 miljoen. Het betreft onder andere de projecten N760 IJsselmuiden-Genemuiden, N377 Hasselt-De Lichtmis, kade(muur)herstel Ossenzijl-Zwartsluis, N737 Enschede Weerseloseweg en N337 Ronde Olst-De Meente. Het voorstel is om incidenteel € 5,9 miljoen beschikbaar te stellen.

s. 500 jaar Overijssel – € 4 miljoen incidenteel

In 2028 bestaat Overijssel 500 jaar als zelfstandige bestuurlijke eenheid. Een bijzonder jubileum dat vraagt om hier provinciebreed bij stil te staan en een uitgelezen kans om als provincie meer dan alleen een feestje te vieren. Met het samenbrengen van de inzet, kennis, creativiteit en verbeeldingskracht van onze inwoners en organisaties kan 2028 een jaar worden van, voor en door Overijsselaars en degenen die zich met onze provincie verbonden voelen. We staan stil bij de provincie als democratisch instituut en anderzijds de provincie als gebied met mensen, plekken en verhalen. De inhoudelijke uitwerking is opgenomen in het Statenvoorstel *500 jaar Overijssel*, dat gelijktijdig met deze Perspectiefnota aan u wordt voorgelegd. Wij stellen voor om, bovenop de € 500.000 die reeds op basis van het coalitieakkoord is gereserveerd, incidenteel € 4 miljoen beschikbaar te stellen, verdeeld over 2026 (€ 400.000), 2027 (€ 750.000) en 2028 (€ 2.850.000) en te reserveren binnen de Algemene reserve KvO.

Voor de invulling van het programma voor het jubileumjaar wordt onderzocht hoe kan wordt aangehaakt bij initiatieven van het bedrijfsleven, de sport, recreatiesector, het lokale verenigingsleven en het onderwijs. Dat geldt ook voor de Overijsselse evenementen(-sector). Omdat het huidige provinciale evenementenbeleid loopt tot en met het jaar 2027 overwegen we het beleid met één jaar te verlengen. Daar komen we bij de Begroting 2027 – in het verlengde van het voorstel omtrent de invulling van de Structurele Begroting op terug.

t. Aanvulling brede programma reisgedragsverandering – € 300.000 incidenteel

De provincie stimuleert duurzaam en slim reisgedrag om spitsdruk te verlagen en leefbaarheid te versterken. Landelijke middelen uit Spits Spreiden en Mijden en NOVEX B zijn beperkt in doelen, doelgroepen, inzet en geografische focus. Extra provinciale middelen zijn nodig voor uitvoering, flexibiliteit, inspelen op nieuwe vragen, opschaling en doorontwikkeling. Wij stellen voor om in 2026 en 2027 jaarlijks incidenteel € 150.000 beschikbaar te stellen.

u. Basiskwaliteit Natuur (BKN) – € 500.000 incidenteel

De Natuurherstelverordening (NHV) vraagt om herstel van natuur buiten bestaande natuurgebieden. Basiskwaliteit Natuur (BKN) kan hiervoor als instrument worden ingezet, omdat het de ecologische condities in het bredere landschap verbetert. BKN komt voort uit de Agenda Natuurinclusief en Programma Natuur en is opgenomen in de Nota Ruimte. Het ministerie van LNV levert deze zomer het nationale Natuurplan aan de Europese Commissie op, waarin ook een rol voor BKN is voorzien. BKN is momenteel voorgenomen provinciaal beleid; in verband met de afhankelijkheid van de nadere invulling van de Natuurherstelverordening en het Rijksbeleid dat hieruit volgt, kiezen wij er nu voor de middelen incidenteel te dekken. De keuze voor eventuele structurele inzet is aan de volgende coalitie. Het voorstel is om in totaal incidenteel € 500.000 beschikbaar te stellen, verdeeld over 2026 (€ 100.000), 2027 (€ 200.000) en 2028 (€ 200.000).

v. Beheervergoeding bosaanplant – € 420.000 incidenteel

In het kader van de Ontwikkelopgave N2000-gebieden is bos gekapt dat elders moet worden gecompenseerd. Deze boscompensatie loopt achter op de kapopgave. Via de subsidieregeling 'Meer Bos in Overijssel' kunnen grondeigenaren subsidie aanvragen voor de aanplant van nieuw bos, maar het ontbreken van een beheervergoeding – vergelijkbaar met de SNL-systematiek voor langjarig terreinbeheer – is een belangrijke reden voor aanvragers om geen gebruik te maken van de regeling. Door alsnog een beheervergoeding op te nemen verwachten wij meer aanvragers te bereiken. Het geld wordt daarmee ingezet om de achterstand in boscompensatie sneller weg te werken: hoe meer bos er wordt aangeplant, hoe sneller het gat tussen boskap en boscompensatie wordt verkleind. Het voorstel is om hiervoor incidenteel € 420.000 beschikbaar te stellen en toe te voegen aan de bestaande KvO-middelen voor bosrevitalisatie.

w. Monitoring gebouwbewonende soorten – € 2,5 miljoen incidenteel

De staat van instandhouding van gebouwbewonende soorten staat onder druk, mede door na-isolatie en renovaties waardoor verblijfplaatsen verdwijnen of ongeschikt raken. Monitoring is noodzakelijk voor zowel de gemeentelijke uitvoering van soortmanagementplannen als onze provinciale verantwoordelijkheid voor instandhoudingsdoelen. Met dit voorstel leveren wij provinciale cofinanciering voor een monitoringsprogramma van tien jaar (2027–2036), in het gesprek dat dit jaar tussen gemeenten, provincies en het Rijk wordt gevoerd over de financiering en verdeling van deze kosten. Het voorstel is om incidenteel provinciale cofinanciering beschikbaar te stellen van € 250.000 per jaar gedurende tien jaar.

x. Regionale co-financiering Clean Energy Hubs – € 900.000 incidenteel

De provincie neemt deel aan het landelijke programma Clean Energy Hubs voor een landsdekkend netwerk van distributiepunten voor duurzame energiedragers. De provincie ontvangt uit de SPUK-

regeling een bedrag van € 1,3 miljoen en dient een vergelijkbaar bedrag uit eigen middelen bij te leggen. Een deel kan worden gedekt vanuit de programma's logistiek en NEO. Het voorstel is om aanvullend incidenteel € 900.000 beschikbaar te stellen in 2026.

y. Warmtebedrijf Drenthe Overijssel – € 32 miljoen incidenteel

In lijn met het principebesluit over oprichting van het Warmtebedrijf stellen wij voor om incidenteel € 32 miljoen te reserveren binnen de Algemene reserve KvO. Voor de definitieve inzet van deze middelen volgt een separaat Statenvoorstel.

z. Uitvoering Wind 2026-2037 – € 10,2 miljoen incidenteel

Bij de Perspectiefnota 2026 is € 3 miljoen beschikbaar gesteld als voorfinanciering voor de uitvoering van het Windbeleid. Door verschuiving in de kasstroom is langere voorfinanciering noodzakelijk. Daarnaast zijn er kosten voor bovenwettelijke onderzoeken bij kleine windprojecten. Wij stellen voor om aanvullend in totaal incidenteel € 10,2 miljoen beschikbaar te stellen, verdeeld over de jaren 2026 tot en met 2029. Doordat de bovenwettelijke onderzoeken geen deel uit kunnen maken van de anterieure overeenkomsten verwachten we dat een deel van de kosten (naar de huidige verwachting € 1,2 miljoen) niet terug zal vloeien.

4. Voorstellen zonder budgettaire gevolgen

Tot slot is er een aantal voorstellen zonder budgettaire consequenties.

a. Cofinanciering Nationale Parken

Het Rijk wil de financiering voor de Nationale Parken voor 2027–2030 continueren en verhoogt de jaarlijkse rijksbijdrage, waardoor de provincie wordt gevraagd de provinciale bijdrage door te trekken. De provinciale cofinanciering tot en met 2027 is al door PS beschikbaar gesteld vanuit de reserve cofinanciering. Aanvullende vraag is om vanaf 2028 € 188.000 per park per jaar beschikbaar te stellen. In totaal betreft dit circa € 1,1 miljoen provinciale cofinanciering voor 2028–2030. Het voorstel is om dit te dekken uit de algemene reservering voor cofinanciering.

b. Investeringen N35: Knooppunt Raalte en Enschede Oost

We voegen jaarlijks middelen toe aan de reserve Spoor en Wegen. Een deel hiervan is bestemd voor onze cofinanciering op rijksmiddelen ten behoeve van het opwaarderen van de N35. We stellen voor deze middelen te benutten en te prioriteren op projecten die op korte termijn tot uitvoering moeten komen en bijdragen aan een verbeterde doorstroming op de N35. Binnen de bestaande ambities en gereserveerde middelen is ruimte voor het opvangen van twee concrete ontwikkelingen. Een totaalbeeld van de gereserveerde middelen binnen de reserve Spoor en Wegen is opgenomen in de Perspectiefnota.

Er komt steeds duidelijker zicht op de daadwerkelijk te verwachten kosten voor het realiseren van een ongelijkvloerse kruising bij het knooppunt Raalte. Daarbij is ook meer zicht op ruimtelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op het uiteindelijke ontwerp. Voorbeelden hiervan zijn de woningbouwplannen van de gemeente Raalte, de ontwikkeling van het gebied Spoorzone tussen het spoor en de N35 en de wens om de N35 op te waarderen van 80 naar 100 kilometer per uur. Op basis van de huidige inzichten zijn de gereserveerde middelen voor het knooppunt Raalte onvoldoende. We stellen voor eventueel aanvullend benodigde middelen voor knooppunt Raalte te dekken vanuit de reserve Spoor en Wegen

We stellen daarnaast voor een belangrijk knelpunt op te lossen in de verbinding N35 Zwolle-Twente-Münster. De verkeerslichten op de N35 ter hoogte van de aansluiting Enschede Oost veroorzaken al jarenlang files en ongevallen. Het voorstel is om de benodigde cofinanciering van € 5,4 miljoen te dekken uit de reserve Spoor en Wegen.

c. Overgangsbeheer Natura 2000

Binnen de Ontwikkelopgave Natura 2000 richten we gronden in voor natuur, nemen we herstelmaatregelen en voeren we overgangsbeheer uit. Hierbij is rekening gehouden met geleidelijke afbouw van dit beheer, omdat is uitgegaan van een dalende stikstoflast en snelle vernatting van de habitats. Doordat dit vertraagt is overgangsbeheer langduriger nodig. De extra kosten zijn naar verwachting € 6,3 miljoen voor de periode tot en met 2032. We stellen voor deze kosten mee te nemen binnen de Ontwikkelopgave. Het tekort binnen de Ontwikkelopgave zal daardoor oplopen.

Uit de jaarlijkse actualisatie blijkt overigens geen noodzaak om extra middelen te reserveren voor de U-NNN. De verwachte middelen voor de 2^e fase van het programma Natuur zijn verwerkt in de actualisatie. Het opvangen van het overgangsbeheer kan uiteindelijk leiden tot een tekort, maar dat is mede afhankelijk van mogelijke extra Rijksmiddelen.

d. Cofinanciering MIRT Zwolle

In het coalitieakkoord is een bijdrage gereserveerd voor cofinanciering MIRT Zwolle van € 7,2 miljoen. Inmiddels hebben we ingestemd met de Bestuursvereenkomst 'Maatregelenpakket B mobiliteitstransitie regio Zwolle'. Provincie Overijssel is mede uitvoerder van het mobiliteitspakket. Wij dragen hieraan € 7,2 miljoen bij voor het regionale deel van de kosten. De Bestuursvereenkomst is op 22 januari 2026 ondertekend. U bent hierover per brief geïnformeerd. Wij stellen u voor om een bedrag van € 7,2 miljoen te onttrekken aan de Algemene Reserve Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.

e. Investeringskrediet verkeersveiligheid Weerselo

We treffen verkeerskundige maatregelen op het middelste deel van de provinciale weg door Weerselo om de verkeersveiligheid en leefbaarheid in de kern van Weerselo te verbeteren. Hierover bent u per brief (D2025-06-015846) geïnformeerd. De voorbereidingen en participatie met de inwoners voor het treffen van deze maatregelen zijn gestart. We starten vervolgens met de vergunningenprocedures en benodigde grondaankopen ten behoeve van deze maatregelen. We stellen voor hiervoor een investeringskrediet van € 500.000 beschikbaar te stellen. Dekking vindt plaats vanuit de gereserveerde middelen voor Weerselo binnen de Algemene Reserve KvO.

f. Investeringskrediet Kanaal Almelo - De Haandrik

In de Perspectiefnota 2026 en op basis van het Statenvoorstel Toekomstscenario Kanaal Almelo - De Haandrik is besloten de benodigde vervangingsinvesteringen en de daaruit voortvloeiende kapitaallasten te dekken vanuit de structureel beschikbare middelen voor Kanaal Almelo - De Haandrik. We gaan dit jaar starten met de voorbereidingen van deel 3 van de vervangingen. We stellen voor hier een investeringskrediet van € 800.000 beschikbaar te stellen.

Verwerking in de begroting

In bovenstaande toelichtingen en in het ontwerpbesluit is aangegeven of de betreffende ontwikkelingen en voorstellen rechtstreeks in de begroting worden verwerkt of dat er een reservering wordt gemaakt en u over de definitieve invulling nog besluit via een separaat Statenvoorstel. In de volgende gevallen is er sprake van een reservering, waarvoor nog een Statenvoorstel volgt:

- Aanvullende gebiedsgerichte maatregelen (€ 8 miljoen)
- Regionale gebiedsontwikkeling en verstedelijkingsstrategieën (€ 7,5 miljoen)
- Perspectieffonds en Innovatiefonds (€ 20 miljoen naast bestaande reservering van € 30 miljoen)
- Warmtebedrijf Drenthe Overijssel (€ 32 miljoen)
- 500 jaar Overijssel (€ 4 miljoen naast bestaande reservering van € 0,5 miljoen)
- Structurele begroting (€ 15 miljoen structureel, bestaande reservering, via Begroting 2027)

Voorstel

Gelet op het voorgaande stellen wij u voor het besluit te nemen, als in concept in bijlage I verwoord.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter, A.P. Heidema

secretaris, N. Versteeg